

Konstitusiya və Suverenlik İli – 2025

Demokratiya ideallarına sadıqlıq alı göstəricisi

Prezident İlham Əliyevin 28 dekabr 2024-cü il tarixli Sərəncamı ilə Azərbaycanca 2025-ci ilin "Konstitusiya və Suverenlik İli" elan edilməsinin çox mühüm və tarixi əhəmiyyəti var. Çünki Azərbaycan Respublikası müstəqil dövlət olaraq suverenliyini tam təmin etmiş və xalqımızın konstitusiya hüquqları qorunaraq müdafiə edilir. Belə bir cəmiyyətdə yaşamaq, işləmək, fəaliyyət göstərmək hər bir Azərbaycan vətəndaşı üçün qürur hissi doğurur.

Konstitusiyanın əsas institutlarından biri dövlətin fundamental atributlarından olan suverenlik məsələsidir. 2023-cü ilin sentyabr ayında keçirilmiş antiterror tədbirləri nəticəsində ölkəmizin suverenliyi tam şəkildə bərpa olunmuşdur. Xalqın yekdil səsi ilə 1995-ci ildə qəbul edilən Konstitusiyamız dünyada mühüm yerə malik olan normativ-hüquqi aktlardan biridir. 2002, 2009 və 2016-cı illərdə keçirilmiş referendumlar nəticəsində Konstitusiyaya zəruri dəyişikliklər edilərək, əsasən insan hüquq və azadlıqları ilə bağlı yeni normalar əlavə olunmuşdur.

Bu il Konstitusiyamızın qəbul edilməsinin 30-cu ildönümüdür və hər kəsə yaxşı məlumdur ki, müasir Azərbaycan dövlətinin Ana Qanunu ümummilli lider Heydər Əliyevin şah əsərlərindən biridir. Ulu öndər xalqın təkidi ilə hakimiyyətə gəldikdən və xalqımızın yüksək etimadı ilə Prezident seçildikdən sonra ilk diqqət etdiyi sahələrdən biri məhz yeni Konstitusiyanın hazırlanması və qəbul edilməsi olmuşdur. Çünki dövlətin idarə və sivil formada inkişafı üçün hüquqi baza olmalı idi. Lakin Azərbaycanda 1991-ci il oktyabrın 18-də müstəqillik haqqında Konstitusiya aktı qəbul edilsə də, bu, dövrün tələblərinə cavab vermirdi. Ulu öndərin rəhbərliyi ilə yaradılan konstitusiya komissiyası tərəfindən qısa zamanda hazırlanan Konstitusiya layihəsi ümumxalq səsverməsi nəticəsində yekdilliklə qəbul edildi və müstəqillik tariximizin ən mühüm hadisələrindən biri kimi tarixə qızıl hərfərlə yazıldı. Bundan

sonra 2002, 2009 və 2016-cı illərdə Konstitusiyanın ayrı-ayrı maddələrinə əlavə və dəyişikliklər xalqımız tərəfindən müsbət qarşılanaraq dəstəkləndi.

Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Vətən müharibəsində qazanılan tarixi qələbə və antiterror tədbirləri nəticəsində isə bütün ərazilərimiz üzərində suverenliyimiz tam təmin edildi. Bununla da Konstitusiyamızda yer alan Azərbaycan dövlətinin müstəqilliyini, suverenliyini və ərazi bütövlüyünü qorumaq niyyəti tam reallaşdı.

Konstitusiyamızın 11-ci maddəsinə əsasən, Azərbaycanın ərazisi vahiddir, toxunulmazdır və bölünməzdir. Dövlət başçımızın uzaqgörən və uğurlu siyasəti nəticəsində bu maddədə yer alan prinsiplər tam təmin olunmuşdur.

Azərbaycan Respublikası ərazisinin vahidliyi, toxunulmazlığı və bölünməzliyi Konstitusiyamızda başlıca prinsiplərdən biri kimi təsbit olunmuşdur. 1995-ci il noyabrın 24-də Milli Məclisdə çıxış edən ulu öndər Heydər Əliyev demişdir ki, yeni qəbul olunmuş Konstitusiya Azərbaycanın müstəqilliyini, ərazi bütövlüyünü təmin edir.

Dövlətin suverenliyi üçün hüquqi-siyasi, sosial-iqtisadi fundament olmalıdır. 1969-cu ildə ümummilli lider Heydər Əliyevin Azərbaycan Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin birinci katibi seçilməsi ilə ölkənin intibah dövrünə qədəm qoyması belə fundament rolunu oynadı. O dövrdə müxtəlif sahələrdə yerli kadrların yetişdirilməsi, həmçinin milli şüurun inki-

şaf etdirilməsi və milli ruhun yüksəldilməsi sahəsində məqsədyönlü işlər görüldüyündən xalqımız bunun müsbət bəhrəsini görür.

Xalqımız tarixən müstəqil və suveren dövlətə sahib olmaq, ədalət və qanunun aliliyi prinsiplərinə əsaslanan inkişaf etmiş cəmiyyət qurmaq arzusu ilə yaşamışdır. Tarixin müxtəlif mərhələlərində kənar müdaxilələrə, məhrumiyyətlərə baxmayaraq, xalqımız milli kimliyini, mübarizə ruhunu qoruyub saxlamış, öz ideallarına həmişə sadıq qalmış, 1918-ci ildə azadlığını qazanıb, XX əsrin sonlarında isə dövlət müstəqilliyini bərpa etmişdir.

İstənilən dövlətin mövcudluğu və inkişafı konstitusiya prinsiplərinin mövcudluğu ilə şərtlənir. Belə ki, hər bir hüquqi dövlətin Konstitusiyası bu təməl prinsipləri müəyyənləşdirərək insan hüquqları və azadlıqlarının müdafiəsi, hakimiyyətlərin

bölgüsü və digər bir sıra mühüm hüquqi prinsipləri özündə ehtiva edir.

Ulu öndərin bilavasitə rəhbərliyi ilə hazırlanmış ilk Konstitusiya ölkəmizdə gənşmişqıyaslı qanunvericilik və institusional islahatların əsasını təşkil etdi. Konstitusiya dövlətimizin müstəqilliyinin, suverenliyinin və ərazi bütövlüyünün qorunması, hüquqi, dünyəvi dövlət quruculuğu üçün mühüm qanunvericilik bazası olmaqla, normativ-hüquqi aktların sistemində aliliyi ilə seçilir.

Konstitusiyamız 5 bölmə, 12 fəsil, 158 maddədən ibarət olmaqla, vətəndaş hüquq və azadlıqlarının təmin olunmasını dövlətin ali məqsədi kimi bəyan etmiş, hakimiyyət bölgüsünün əsas prinsiplərini müəyyənləşdirmiş və ölkəmizin demokratiya ideallarına sadıqlıq alı göstəricisi olmuşdur.

Bu ilin "Konstitusiya və Suverenlik

İli" elan edilməsi hüquqi islahatların daha sistemli həyata keçirilməsi və vətəndaşların hüquqi biliklərinin artırılması məqsədini daşıyır. Bu təşəbbüs hüquqi təhsil və maarifləndirməni gücləndirməklə vətəndaşların konstitusiya hüquqları ilə bağlı məlumatlılığını artırır. Çünki suverenlik və konstitusiya hüququ müasir dövlətçiliyin fundamental prinsipləridir. "Konstitusiya və Suverenlik İli" hüquqi islahatların gücləndirilməsi və dövlət quruculuğunun inkişafı baxımından mühüm addımdır. Əminik ki, Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə suveren və bütöv Azərbaycan yeni dövrdə sürətlə inkişaf etməklə, dünya birliyində rolunu durmadan genişləndirəcəkdir.

Rafail ƏLİYEV,
Səki Ağır Cinayətlər
Məhkəməsinin sədri